

Bruselis, XXX
[...] (2020) XXX draft

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

Konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais dėl paramos jaunimo užimtumui Europos socialinio fondo lėšomis ir pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą vertinimo apžvalga

KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTAISIAIS SUBJEKTAIS DĖL PARAMOS JAUNIMO UŽIMTUMUI EUROPOS SOCIALINIO FONDO LĖŠOMIS IR PAGAL JAUNIMO UŽIMTUMO INICIATYVĄ VERTINIMO APŽVALGA

1. Konsultacijų strategija

1.1. Tikslai

Šioje apibendrinamojoje ataskaitoje apžvelgiamos konsultacijos, surengtos siekiant įvertinti paramą jaunimo užimtumui Europos socialinio fondo (ESF) lėšomis 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, ir pateikiami pagrindiniai nustatyti faktai.

Siekiant užtikrinti skaidrumą ir įtraukti suinteresuotuosius subjektus, šis procesas vykdytas laikantis Geresnio reglamentavimo gairėse nustatytų standartų ir metodų. Įvairios konsultacijos buvo rengiamos pagal vertinimo gaires ir konsultacijų strategiją. Pačios vertinimo gairės¹ buvo paskelbtos Geresnio reglamentavimo svetainėje. 2018 m. liepos 20 d. – 2018 m. rugpjūčio 17 d. visuomenė apie jas galėjo teikti atsiliepimus².

1.2. Suinteresuotieji subjektai, su kuriais konsultuotasi

Suinteresuotieji subjektai, kuriems buvo skirtos šios konsultacijos, buvo organizacijos arba asmenys, kurie:

- domėjosi su jaunimo užimtumu susijusiais veiksmais, finansuojamais ESF ir Jaunimo užimtumo iniciatyvos (JUI) lėšomis;
- dalyvavo arba galėjo dalyvauti šiuose veiksmuose;
- šioje srityje turėjo praktinės patirties
- ir vykdė (arba galėjo vykdyti) arba padėjo (arba galėjo padėti) vykdyti šiuos veiksmus.

Todėl konsultacijoms buvo sudarytos šios grupės:

1. **dalyviai** – asmenys, gavę paramą pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą arba kitus su jaunimo užimtumu susijusius veiksmus, siekiant išsiaiškinti, koku mastu buvo pasiekti finansavimo tikslai, atsižvelgiant į šių asmenų integraciją į darbo rinką, ir kokie stebėsenos mechanizmais tiesiogiai nustatyti veiksniai turėjo tam įtakos;
2. **nesimokantis, nedirbantis ir mokymuose nedalyvaujantis jaunimas, nedalyvavęs šiuose veiksmuose** – konsultacijų priemonėmis buvo surinktos šios grupės narių (Jaunimo užimtumo iniciatyvos tikslinės auditorijos), nedalyvavusių veiksmuose, nuomonės, siekiant suprasti, kodėl jie juose nedalyvavo;

¹ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1863-Evaluation-of-the-support-to-youth-employment-by-the-Youth-Employment-Initiative-and-the-European-Social-Fund>.

² Atsiliepimai apie vertinimo gaires: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1863-Evaluation-of-the-support-to-youth-employment-by-the-Youth-Employment-Initiative-and-the-European-Social-Fund/feedback?p_id=273121.

3. institucijos, padedančios vykdyti **veiklos programas**, pavyzdžiui, vadovaujančiosios institucijos ir kiti valstybių narių atstovai, socialiniai ir ekonominiai partneriai, kuriems yra atstovaujama stebėsenos komitetuose;
4. organizacijos, padedančios **įgyvendinti** su jaunimo užimtumu susijusius veiksmus kaip paramos gavėjos arba projektų partnerės, ir jų ES lygmens atstovai – nacionalinio, regioninio ar vietos lygmens viešojo administravimo institucijos, viešieji ir privatieji mokymo ir švietimo paslaugų teikėjai, darbuotojų ir darbdavių organizacijos, jaunimo organizacijos, NVO, labdaros organizacijos ir įmonės. Jų atsiliepimai buvo svarbūs visais vertinimo klausimais, visų pirma siekiant nustatyti su jaunimo užimtumu susijusių veiksmų veiksmingumo ir įgyvendinimo problemas;
5. **organizacijos ir asmenys, kurie tiesiogiai nedalyvauja vykdant šiuos veiksmus**, bet yra suinteresuoti jaunimo užimtumo klausimais, visų pirma, susijusiais su jaunimu ir ypač tuo jaunimu, kuriam gresia socialinė atskirtis, kurie pateikė savo nuomonę apie tai, kaip šie veiksmai atitiko konkrečius jaunimo poreikius;
6. **akademinės ir mokslinių tyrimų įstaigos**, turinčios praktinės patirties ir žinių, susijusių su jaunimo užimtumo politika ir problemomis, kurios pateikė įžvalgų apie priemonių aktualumą ir suderinamumą;
7. darbdaviams atstovaujančios **organizacijos**, kurios turėtų pateikti atsiliepimų apie veiksmus, kurie turėjo įtakos sėkmingai dalyvių – ir apskritai jaunimo – integracijai į darbo rinką;
8. **jaunimas apskritai**, kuris pateikė savo nuomonę dėl veiksmų, kurių buvo imtasi, aktualumo;
9. **plačioji visuomenė**, t. y. visi asmenys ar organizacijos, nepriklausantys pirmiau minėtoms grupėms, kurie norėjo pareikšti savo nuomonę apie ES paramą jaunimo užimtumui.

1.3. Konsultacijų metodai ir priemonės

Konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais rūšis	Suinteresuotųjų subjektų pobūdis	Terminas
Vertinimo partnerystės susitikimai	Vadovaujančiosios institucijos / tarpinės institucijos	2019 m. vasario mėn. – 2020 m. vasario mėn.
Atviros viešos konsultacijos	Atviros visiems suinteresuotiesiems subjektams ir plačiajai visuomenei	2019 m. gegužės 24 d.– rugpjūčio 16 d.
Darbas vietoje dešimtyje valstybių narių (atvejų tyrimai) – pusiau struktūrizuotos apklausos ir tikslinės	Vadovaujančiosios institucijos, paramos gavėjai, socialiniai ir ekonominiai partneriai; vertintojai / tyrėjai ir dalyvių atstovai.	2019 m. liepos mėn. – 2019 m. rugsėjo mėn.

grupės		
ES lygmens tikslinės grupės	ESF techninės darbo grupės nariai	2019 m. spalio 2 d.

2. Konkrečios konsultacijos / veikla

2.1. Su ESF valdymu susiję suinteresuotieji subjektai

Su lėšų valdymu susiję suinteresuotieji subjektai buvo reguliariai konsultuojami įgyvendinant ESF vertinimo partnerystę, kurią sudaro ESF stebėsenos ir vertinimo pajėgumų valstybių narių atstovai. Jie atliko daugelį užduočių – nuo vertinimo klausimų parengimo iki nustatytų faktų pateikimo.

ESF partnerystės data	vertinimo posėdžio data	Aptarta tema
2019 m. vasario 18 d.		Naujausia informacija apie vertinimo tyrimo padėtį
2019 m. lapkričio 12 d.		Preliminariai nustatyti teminio vertinimo faktai ir viešų konsultacijų išvados
2020 m. vasario 11 d.		Nustatyti tyrimo faktai ir išvados

Partnerystės nariams buvo išplatinti ataskaitų projektai ir suteikta galimybė pateikti pastabas dėl vertinimo rezultatų. Vadovaujančiųjų institucijų pastabose daugiausia buvo atkreipiamas dėmesys į su atskiromis valstybėmis narėmis susijusių duomenų neatitikimus, kurie vėliau buvo ištaisyti.

2.2. Viešos konsultacijos

2.2.1. Veiklos aprašymas

Viešos internetinės konsultacijos pradėtos 2019 m. gegužės 24 d. ir vyko iki 2019 m. rugpjūčio 16 d. naudojant ES apklausos priemonę. Klausimyną sudarė 26 klausimai (neskaičiuojant profilio nustatymui skirtos ir baigiamosios skilčių), grindžiami pagrindiniais vertinimo klausimais, kurie apėmė tiek atvirojo, tiek uždarojo tipo klausimus.

2.2.2. Suinteresuotieji subjektai

Viešose konsultacijose dalyvavo šios penkios respondentų grupės:

- A.1 grupė – pavieniai 33 metų arba jaunesni piliečiai, dalyvavę ESF / JUI programose, toliau – ESF / JUI programų dalyviai;
- A.2 grupė – pavieniai 33 metų arba jaunesni piliečiai, kurie nedalyvavo ESF / JUI programose arba dalyvavo kitose paramos sistemose, kurios nebuvo finansuojamos ESF / JUI lėšomis, arba dalyvavo veikloje nežinodami, ar ji finansuojama ESF / JUI lėšomis, toliau – kitas jaunimas;
- B grupė – vyresni nei 33 metų pavieniai piliečiai, toliau – plačioji visuomenė;
- C grupė – organizacijos, dalyvaujančios ESF / JUI programų valdyme (pvz., vadovaujančiosios institucijos, tarpinės institucijos, paramos gavėjai ir socialiniai partneriai, dalyvaujantys ESF / JUI programų vykdymo ar stebėsenos veikloje) ir

galinčios turėti tiesioginių ir išsamių žinių apie ESF / JUI programas, toliau – dalyvaujančios organizacijos;

- D grupė – organizacijos, kurios nedalyvauja ESF / JUI programų valdymo, stebėsenos ir vykdymo veikloje, t y. subjektai arba organizacijos, kurie, tikėtina, nėra tiesiogiai suinteresuoti ESF / JUI veikla, toliau – kitos organizacijos.

Respondentams skirtų klausimų skaičius skyrėsi pagal respondentų profilį.

2.2.3. Rezultatai

Per viešas konsultacijas gauti **1 376 atsakymai**.

Per konsultacijas pasiektas bendras atstovavimo skirtingiems respondentams, visų pirma jaunimui, kurie buvo tikslinė šių konsultacijų auditorija, lygis buvo patenkinamas. Respondentų daugumą sudarė jaunesni nei 33 metų asmenys (57,6 proc.), dalyvavę ESF / JUI programose (24,7 proc.) arba jose nedalyvavę (32,9 proc.). Kiek daugiau nei penktadalis respondentų (21,8 proc.) priklausė organizacijoms, dalyvaujančioms ESF / JUI programų valdyme. Likusieji respondentai priklausė arba plačiajai visuomenei, arba sistemose nedalyvaujančioms organizacijoms.

Dauguma respondentų, dalyvavusių tam tikros formos veikloje jaunimo užimtumui remti (339 ESF / JUI programų dalyviai ir 92 kiti dalyviai), pasinaudojo **informacija apie įsidarbinimo galimybes, orientavimo ir mentorystės paslaugomis, parama profesinei patirčiai įgyti ir mokymo paslaugomis bendriesiems įgūdžiams įgyti**. Mažiausiai pasinaudota parama grįžimui į mokyklą ar verslo įkūrimui. ESF / JUI programų dalyvių ir kitų dalyvių gautos paramos pobūdis labai nesiskyrė.

Beveik trečdalis respondentų atsakymus pateikė **organizacijos vardu**. Apskritai atsakymus pateikusios organizacijos daugiausia buvo **valdžios institucijos** (38,8 proc.), taip pat **įmonės ir verslo organizacijos** (22,3 proc.) ir **NVO** (18,5 proc.). Tarp dalyvaujančių organizacijų (C grupė) daugiausia buvo paramą gaunančių organizacijų (teikiančių paraiškas finansavimui ESF / JUI lėšomis gauti ir vykdančių projektus).

Daugiau nei pusė respondentų žino arba numano ESF ir (arba) JUI tikslą ir veiklos sritį ir žino bent vieną veiklos rūšį, kuri yra finansuojama ESF ir (arba) JUI lėšomis.

Svarbu įspėti apie šių konsultacijų **reprezentatyvumą**. Gali būti, kad vykdant šias viešas konsultacijas, kurių forma buvo savanoriška internetinė apklausa, ne visos tikslinės grupės galėjo būti pasiektos taip, kaip norėta. Iš atsakymų, pateiktų per viešas konsultacijas, matyti, kad **geografinis respondentų pasiskirstymas buvo labai neproporcingas** – beveik trys ketvirtadaliai atsakymų gauti iš keturių šalių: Italijos (20,4 proc. atsakymų, skaičiuojant tik tuos, kuriuose nurodyta viena šalis), Bulgarijos (18,8 proc.), Ispanijos (16,4 proc.) ir Slovakijos (16,4 proc.). Iš visų kitų šalių gauta daug mažiau atsakymų, o iš dviejų šalių (Danijos ir Liuksemburgo) negauta nė vieno. Moterys sudarė beveik 60 proc. pavienių respondentų, o vyrai – 40 proc.

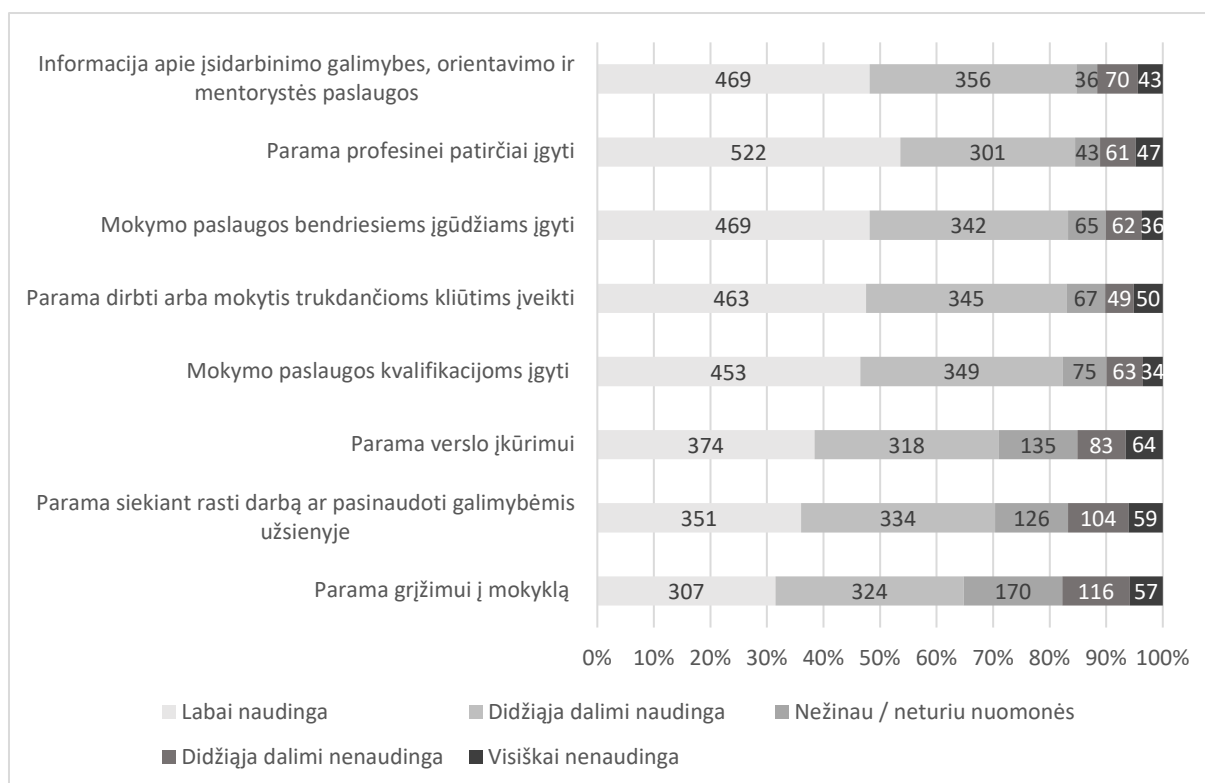
Aktualumas

Klausimuose dėl aktualumo nagrinėjama, kiek įvairūs veiksmai ir parama atitinka jaunimo, visų pirma nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo, poreikius padedant jiems susirasti darbą, pagerinti profesinius įgūdžius ar priartėti prie darbo rinkos.

Paprašyti įvertinti **veiksmų jaunimo užimtumui remti naudą**, pavieniai respondentai (palyginti su atsakiusiais organizacijos vardu) kaip naudingiausius paramos būdus įvardijo **informaciją apie įsidarbinimo galimybes, orientavimo ir mentorystės paslaugas**, taip pat **paramą profesinei patirčiai įgyti, mokymo paslaugas bendriesiems įgūdžiams įgyti, paramą dirbti ir mokytis trukdančioms kliūtims įveikti, ir mokymo paslaugas kvalifikacijoms įgyti** (82,3–84,8 proc. teigia, kad šie veiksmai yra didžiąja dalimi arba labai naudingi).

Mažiau respondentų nurodė, kad naudingiausia yra parama verslo įkūrimui, siekiant rasti darbą ar pasinaudoti galimybėmis užsienyje ir parama grįžimui į mokyklą (64,8–71 proc.). Išsamesnė informacija pateikiama 15-oje diagramoje. Respondentai siūlė papildomas paramos priemones, kurios galėtų būti naudingos, pavyzdžiui, ugdyti **socialinius įgūdžius** ir teikti **psichologinę pagalbą**.

1 diagrama. Ar, jūsų nuomone, šie veiksmai yra naudingi padedant jaunimui susirasti darbą, tobulinti profesinius įgūdžius arba patekti į darbo rinką? (A1, A2 ir B grupės, s=976)

Konsultacijose dalyvavusios organizacijos aktualiaisiais ESF / Jaunimo užimtumo iniciatyvos veiksmis laikė **profesinį rengimą ir mokymą**, taip pat orientavimą bei paramą karjerai, mokamą pameistrystę, mokomąją praktiką bei stažuotes ir mokymo paslaugas pagrindiniams įgūdžiams įgyti. Darbas bendruomenėse arba savanoriška veikla ir nemokama pameistrystė laikyti mažiausiai aktualiais veiksmais (47,5 proc. mano, kad jie yra aktualūs arba labai aktualūs, palyginti su daugiau nei 90 proc. respondentų, nurodžiusių, kad aktuali arba labai aktuali yra kitų rūšių parama).

Atsakydami į atvirojo tipo klausimus, keli respondentai nurodė, kad **socialinių įgūdžių ugdymas** ir **emocinė parama** (pvz., konsultavimas ar psichologinė pagalba) taip pat yra aktualios paramos rūšys, kurios pagal ESF / JUI programas yra teikiamos rečiau.

Apskritai dauguma apklaustų **organizacijų pranešė, kad ES parama buvo pakankamai lanksti, kad ją būtų galima pritaikyti prie atsirandančių poreikių.** Respondentai pabrėžė ESF/ JUI gebėjimą prisitaikyti prie jaunimo poreikių ir socialinių bei ekonominių aplinkybių skirtinguose regionuose ir valstybėse narėse. Kita vertus, kai kurie kiti respondentai atsiuntė neigiamų atsakymų, kuriuose nurodė, kad negebama pritaikyti šių programų prie specifinių jaunimo poreikių, o pagal jas įgyvendinamų veiksmų – prie specifinių nacionalinių ir regioninių poreikių.

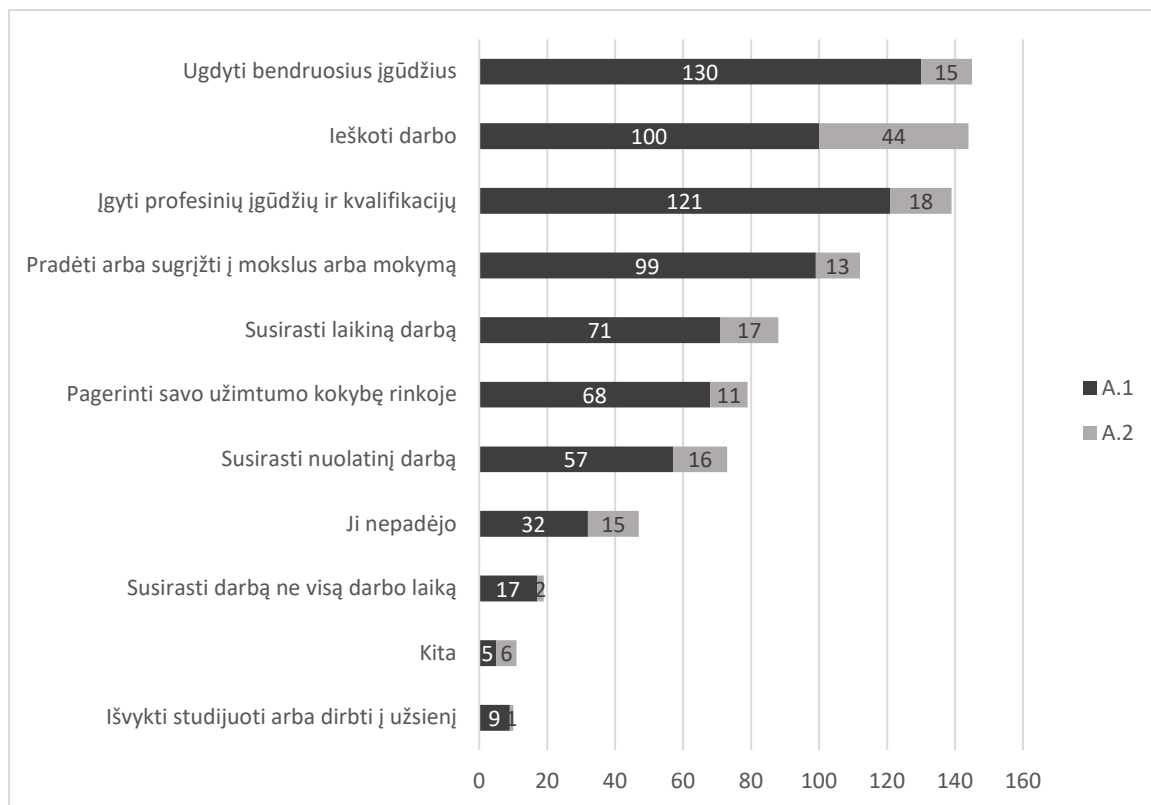
Veiksmingumas

Iš atsakymų į klausimus dėl veiksmingumo galima matyti, koku mastu ESF/ JUI priemonėmis buvo pasiekta numatytų rezultatų.

Pagrindinis ESF, o ypač JUI veiksmingumą lemiantis veiksnys yra **gebėjimas įgyvendinant šias programas užmegzti ryšius** su labiausiai nuo darbo rinkos nutolusiais asmenimis ir juos įtraukti. Apskritai viešose konsultacijose dalyvavę respondentai nurodė, kad **geriausias būdas** informuoti jaunimą apie paramos iniciatyvas yra **socialinės žiniasklaidos kampanijos**. Antroje vietoje (nurodė daug mažesnis skaičius respondentų) – jaunimo tinklai, klubai, interneto grupės ir kitų žmonių pasakojimai. Tačiau jaunųjų dalyvių paklausus, kaip jie iš tiesų **sužinojo apie paramos programas, kuriose dalyvavo**, dauguma jų nurodė **užimtumo tarnybas ir užimtumo informacijos centrus**, daug mažesnę dalis apie jas sužinojo iš pasakojimų, šeimos ar draugų ir tik nedidelė dalis su jomis susipažino socialiniuose tinkluose.

Pagrindiniai **rezultatai, kurių ESF/ JUI programų dalyviai** pasiekė dalyvaudami programose, buvo **sustiprinti įgūdžiai ir kvalifikacijos**, tiek ugdant bendruosius įgūdžius (38,3 proc. respondentų), profesinius įgūdžius ir kvalifikacijas (35,7 proc.), tiek pradedant lankyti ar atnaujinant švietimo ir mokymo kursus (29,2 proc.). Mažesnę, bet visgi reikšmingą dalis pripažino, kad parama, teikiama ESF/ JUI lėšomis, padėjo jiems patekti į darbo rinką, nes jie susirado laikiną arba nuolatinį darbą (atitinkamai 20,9 proc. ir 16,8 proc.) arba pagerėjo jų užimtumo statusas (18,3 proc.). Kas dešimtas respondentas nurodė, kad gauta parama jam **nepadėjo**.

2 diagrama. Parama, kurią gavote, padėjo jums... (A1 ir A2 grupė, s=431, galimi keli atsakymai)

Palyginti su kitais dalyviais, **ESF / JUI programų dalyviai turi daugiau šansų gauti paramą, skirtą jų išsilavinimui ir kvalifikacijoms gerinti bei įgūdžiams apskritai ugdyti**, nors jų rezultatai, susiję su užimtumu, yra panašūs (kalbant apie nuolatinį arba laikiną darbą). Didelis skaičius kitų dalyvių nurodė, kad parama jiems padėjo susirasti darbą.

Respondentų taip pat buvo klausiama apie jų **esamą ir buvusį statusą darbo rinkoje** (prieš gaunant paramą). 46,7 proc. ESF / JUI programų dalyvių šiuo metu yra **bedarbiai**, o 29,5 proc. **dirba visą darbo dieną**. Prieš gaudami paramą, 88,1 proc. jų buvo bedarbiai, o 1,6 proc. dirbo visą darbo dieną – tai rodo nuoseklų užimtumo lygio augimą. 51,1 proc. kitų dalyvių šiuo metu yra bedarbiai, o 28,4 proc. dirba visą darbo dieną. Prieš gaudami paramą, 77,2 proc. jų buvo bedarbiai, o 0,6 proc. dirbo visą darbo dieną.

1 lentelė. ESF / JUI programų dalyvių statusas darbo rinkoje

Statusas darbo rinkoje	A1 grupės respondentų skaičiaus absoliučioji vertė (skliausteliuose išreikšta proc.)	
	Prieš gaunant paramą	Gavus arba gaunant paramą
Dirbo visą darbo dieną	5 (1,6)	94 (29,5)
Dirbo ne visą darbo dieną	8 (2,6)	16 (5,0)
Atliko mokomąją praktiką, stažavosi arba buvo pameistras (-ė)	5 (1,6)	33 (10,3)
Mokėsi formaliojo švietimo sistemoje	10 (3,2)	3 (0,9)
Mokėsi profesijos	6 (1,9)	7 (2,2)
Savanoriavo	2 (0,6)	6 (1,9)
Dirbo savarankiškai	1 (0,3)	11 (3,4)
Buvo bedarbis (-ė) 12 mėnesių ar ilgiau	125 (40,3)	80 (25,1)

Buvo bedarbis (-ė) trumpiau nei 12 mėnesių	148 (47,3)	69 (21,6)
Iš viso	310 (100)	319 (100)
Iš viso bedarbių	273 (88,1)	149 (46,7)

Apklaustų organizacijų teigimu, pagrindiniai rezultatai, kurių buvo siekiama **ESF / JUI programomis, buvo ugdyti jaunimo**, įskaitant nesimokantį, nedirbantį ir mokymuose nedalyvaujantį jaunimą ir kitus palankių sąlygų neturinčius asmenis, pavyzdžiui, neįgaliuosius, **įgūdžius ir tobulinti jų kvalifikacijas bei padėti jiems susirasti darbą**. Šie rezultatai atitinka pavienių paramos gavėjų nurodytus rezultatus. Apskritai organizacijos skeptiškiau vertino ESF / JUI programų veiksmingumą padedant jaunimui pagerinti savo užimtumo kokybę. Respondentai taip pat nurodė, kad ESF / JUI programų rezultatai turėjo kokybinio pobūdžio poveikio, susijusio su aktyvesnėmis suinteresuotųjų subjektų partnerystėmis ir bendradarbiavimu, marginalizuotų asmenų integracija, socialinių emocinių ir kolektyvinio darbo įgūdžių ugdymu, jaunimo įgalėjimu, jų atitikties darbo rinkos reikalavimams gerinimu, jų motyvacijos didinimu ir nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo integracija į visuomenę.

Kalbant apie **tikslines grupes**, apklaustos organizacijos nurodė, kad įgyvendinant **ESF / JUI programas yra veiksmingiau padedama nesimokančiam, nedirbančiam ir mokymuose nedalyvaujančiam jaunimui** ir, mažesniu mastu, jaunuoliams, kurie paliko švietimo sistemą neįgiję kvalifikacijos ir kuriems gresia socialinė atskirtis ar marginalizacija, palyginti su jaunuoliais iš kaimo ar sunkiai pasiekiamų vietovių arba tais, kuriems gresia skurdas.

Pavieniai respondentai teigiamai įvertino visus minėtus palankesnes sąlygas lemiančius veiksniai, visų pirma susijusius su **piniginės paramos teikimu** dalyviams ir darbo rinkos poreikius atitinkančiomis priemonėmis. **Organizacijoms**, visų pirma ESF / JUI veikloje dalyvaujančioms organizacijoms, **atstovaujantys respondentai** pabrėžia, kad **svarbu, jog įgyvendinamos programos būtų gerai integruotos į bendrą jaunimo politiką**, o siekiant užtikrinti, kad dalyvavimo jose metu jaunuoliai būtų remiami, jiems turi būti **teikiamos gretutinės paslaugos arba finansinės ir nefinansinės paskatos**. Be to, palyginti su kitais respondентаis, kaip svarbų veiksnį jie daugiau kartų nurodė lanksčiai vykdomą įgyvendinimą. Kiti nurodyti veiksniai yra suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimas (pvz., gebėjimo pritaikyti priemones prie vietos ypatumų stiprinimas ir viešųjų ir privačiųjų institucijų dialogo gerinimas), dėmesys individualiems poreikiams ir tolesnė veikla.

Jauni respondentai, nedalyvavę ESF / JUI programose, **kaip nedalyvavimo priežastį** daugiausiai kartų nurodė **informacijos trūkumą**.

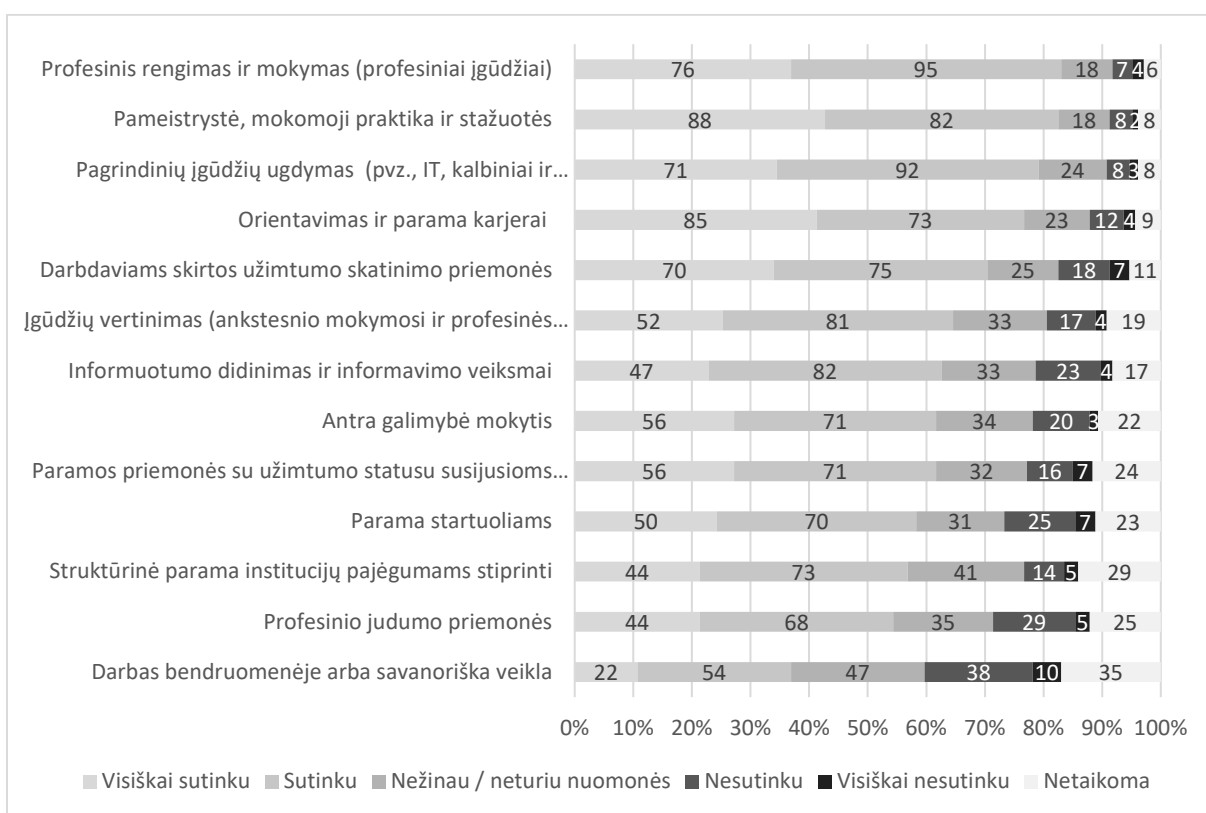
Organizacijos kaip **veiksmingumui trukdantį veiksnį** daugiausia kartų nurodė tai, kad tikslines grupes **pasiekti yra sunku** (60,9 proc.). Kiti, mažiau kartų paminėti veiksniai yra struktūrinės problemos, pavyzdžiui, darbo vietų trūkumas ir žemas dalyvių išsilavinimo lygis, paramos gavėjams tenkanti administracinė našta ir žemas suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo lygis. Kalbant apie šalis, iš kurių gauta daugiausia atsakymų, respondentai iš Portugalijos, palyginti su kitais respondентаis, daugiau kartų nurodė, kad tikslines grupes pasiekti yra sunku (81,3 proc.); toliau ėjo respondentai iš Ispanijos (67,6 proc.).

Efektyvumas

Klausimuose dėl efektyvumo daugiausia dėmesio skiriama priemonių ekonominiam efektyvumui ir tam, ar ESF/ JUI investuoti ištekliai yra proporcingi pasiektiems rezultatams.

Kalbant apie ESF, **dauguma programose dalyvavusioms organizacijoms atstovaujančių respondentų sutiko, kad profesinio rengimo ir mokymo veikla yra ekonomiškai efektyvi.** Toliau ėjo **pameistrystė, mokomoji praktika ir stažuotės, pagrindinių įgūdžių ugdymas** (80,9 proc. sutikusiujų) ir **orientavimas bei parama karjerai** (80,4–83,3 proc.). Atrodo, palyginti nedaug respondentų sutiko, kad darbas bendruomenėje ir savanoriška veikla yra ekonomiškai efektyvi veikla (41,6 proc.). JUI vertinama panašiai.

3 diagrama. Kiek sutinkate ar nesutinkate, kad toliau nurodyta veikla, įgyvendinta pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą, buvo ekonomiškai efektyvi? (C grupė, s=206)

Apskritai **dauguma programose dalyvavusioms organizacijoms atstovaujančių respondentų mano, kad projektų įgyvendinimo, atrankos, ryšių palaikymo ir vertinimo administracinės priemonės yra tinkamos** (61–65 proc.). Mažiau nei pusė respondentų laikėsi nuomonės, kad valdymo ir kontrolės sistema yra tinkama.

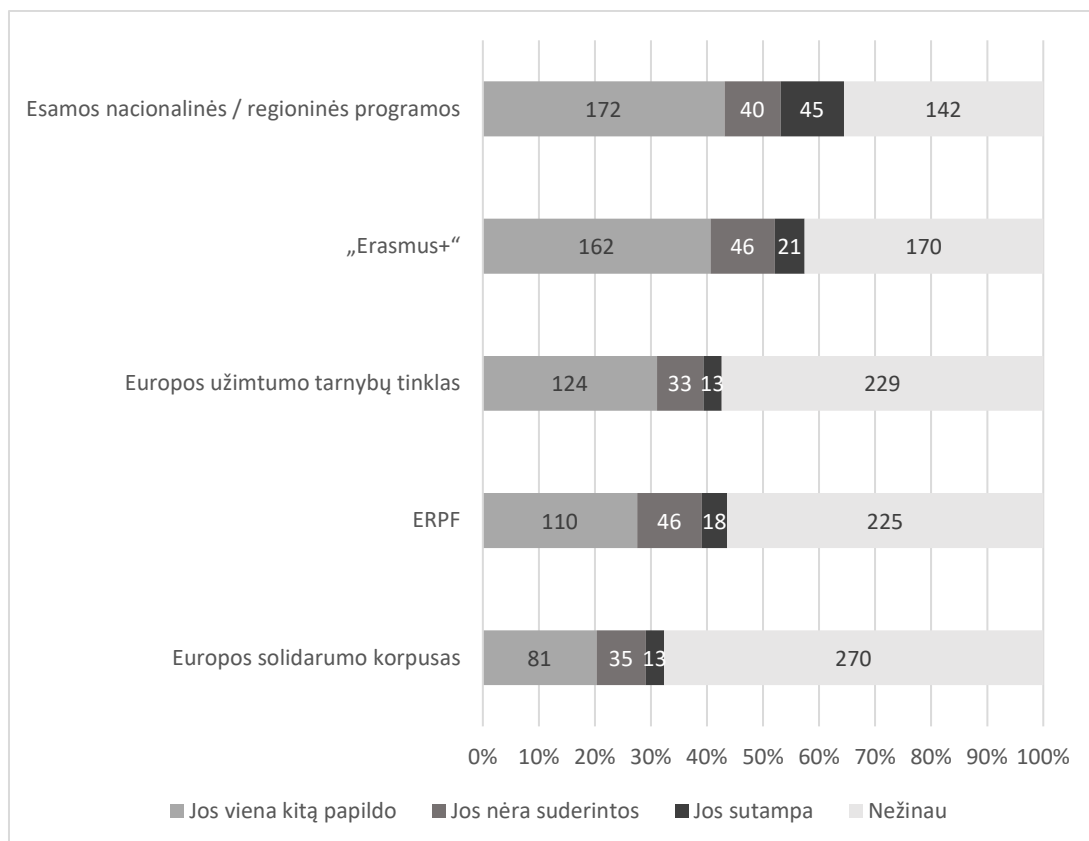
Suderinamumas

Klausimais dėl suderinamumo siekta įvertinti, kiek ESF/ JUI veikla yra suderinama su kitomis jaunimo ir jaunimo užimtumo nacionalinėmis ar regioninėmis sistemomis ir jas papildo.

Dauguma organizacijų negalėjo įvertinti **ESF/ JUI programų ir visų kitų nurodytų jaunimo ir jaunimo užimtumo nacionalinių ir (arba) regioninių sistemų**

(„Erasmus+“, Europos užimtumo tarnybų tinklo, Europos regioninės plėtros fondo ir Europos solidarumo korpuso) **suderinamumo**. Vienintelė išimtis – suderinamumas su **esamomis nacionalinėmis ar regioninėmis sistemomis**: 43,1 proc. respondentų teigė, kad apskritai jos yra suderinamos – su tuo daugiau sutiko programose dalyvavusios organizacijos, palyginti su programose nedalyvavusiomis organizacijomis (atitinkamai 45,3 proc. ir 36,4 proc.). Tačiau atrodo, kad dėl sistemų sutapimo ar nesuderinamumo problemų nekyla.

4 diagrama. Kiek JUI ir ESF programos yra suderinamos su kitomis ES jaunimo ir jaunimo užimtumo nacionalinėmis ir (arba) regioninėmis sistemomis? (C ir D grupės, s=399)

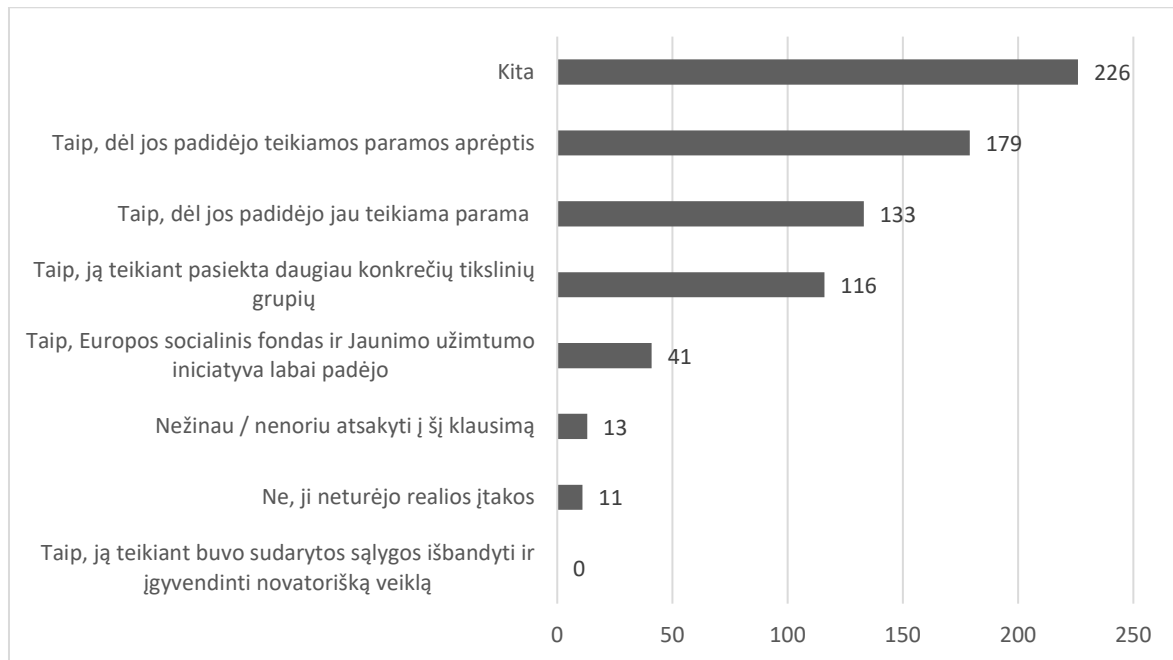

ES pridėtinė vertė

Klausimais dėl ES pridėtinės vertės siekta įvertinti pridėtinę vertę, sukuriama įgyvendinant ESF arba JUI paramos priemones, palyginti su tuo, ko valstybės narės, naudodamos savo lėšas, galėtų pasiekti nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis. Šis klausimas buvo skirtas tik organizacijoms.

Organizacijos **apskritai teigiamai** įvertino ES pridėtinę vertę, sukuriama įgyvendinant ESF arba JUI paramos priemones, daugiausia dėl to, kad **dėl jos padidėjo teikiama paramos aprėptis** (63,5 proc.) ir **padidėjo teikiama parama** (47,2 proc.). Labai maža dalis respondentų (3,9 proc.) teigė, kad ji neturėjo realios įtakos. Apskritai programose dalyvavusioms organizacijoms atstovaujančių respondentų nuomonė buvo labiau teigiama, o daugiau D grupei priklausančių respondentų nurodė, kad ji neturėjo realios įtakos (atitinkamai 11,6 proc. ir 1,4 proc.).

5 diagrama. Ar ES suteikta parama buvo pasiekta daugiau negu nacionalinėmis ar regioninėmis programomis arba paramos sistemomis, skirtomis jaunimo užimtumui? (C ir D grupės, s=282)

Baigiamieji klausimai

Didelė dalis jaunų respondentų (66,8 proc.) **ateityje norėtų dalyvauti ES jaunimo užimtumo veikloje**. Labiausiai juos dominanti veikla yra **mokymo kursai** profesiniams įgūdžiams tobulinti, **profesinė patirtis**, pavyzdžiui, mokomoji praktika ir stažuotės, **pagrindinių įgūdžių ugdymas** ir **parama ieškant darbo**.

2.3. Valstybių narių lygmens apklausos ir tikslinės grupės

2.3.1. Dalyvavę suinteresuotieji subjektai

Atliekant vertinimą, dėl 20-ies veiklos programų dešimtyje valstybių narių buvo surengtos valstybių narių lygmens apklausos ir tikslinių grupių susitikimai, kuriuose dalyvavo suinteresuotieji subjektai. Konsultuotasi su šių rūšių suinteresuotaisiais subjektais: vadovaujančiosiomis institucijomis, paramos gavėjais, socialiniais ir ekonominiais partneriais, vertintojais ir tyrėjais bei dalyvių, pvz., jaunimo organizacijų, atstovais.

2 lentelė. Apklaustųjų skaičius pagal valstybę narę ir organizacijos tipą

VN	Vadovaujančioji institucija ir kitos vyriausybės institucijos / agentūros / institutai	Socialiniai ir ekonominiai partneriai ir kitos organizacijos	Vertintojai / tyrėjai
Belgija	3	2	
Prancūzija	8	1	1
Vokietija	8		1
Graikija	7	5	

Italija	12	2	2
Malta	2		
Lenkija	4		
Portugalija	4	4	
Slovakija	20		
Ispanija	4	4	

Siekiant iš pagrindinių suinteresuotųjų subjektų gauti išsamios informacijos apie vertinimo klausimus, be minėtų apklausų, Ispanijoje, Prancūzijoje, Lenkijoje, Graikijoje ir Portugalijoje buvo surengti susitikimai su tikslinėmis grupėmis. Dalyvavę suinteresuotieji subjektai: nacionalinės ir regioninės vadovujančiosios institucijos, valstybinė užimtumo tarnyba (VUT) ir kiti paramos gavėjai bei kitos privačiosios arba viešosios organizacijos, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų institutai. Tais atvejais, kai susitikimų su tikslinėmis grupėmis surengti nebuvo galima, buvo organizuojamos papildomos apklaustos, taip pat apibendrinamieji susitikimai su apklaustaisiais.

2.3.2. Rezultatai

Atvejų tyrimų rezultatai buvo pagrindinis informacijos šaltinis atsakant į vertinimo klausimus ir rengiant atvejų tyrimų ataskaitas.

Atlikus apklausas dėl atvejų tyrimų paaiškėjo, kad pailgėjo laikas, per kurį surandami ir įdarbinami asmenys iš sunkiau pasiekiamų grupių. Valstybės narės taip pat taiko skirtingas tikslines politikos priemones, kuriomis atsižvelgiama į nacionalinius prioritetus ir nacionalinius poreikių vertinimus – kai kuriose šalyse jaunimo programos yra nukreiptos į daugiau įsidarbinimo galimybių turintį jaunimą, įskaitant absolventus, ir paprastai šių programų veiksmingumo lygis yra didesnis, kaip matyti iš jų rezultatų. Paaiškėjo, kad ESF / JUI programoms būdingas didelis lankstumas ir inovacijos sprendžiant problemą, kaip pasiekti sunkiai pasiekiamas ir pažeidžiamas grupes.

2.4. ES lygmens tikslinė grupė

2.4.1. Dalyvavę suinteresuotieji subjektai

2019 m. spalio 2 d. Briuselyje buvo surengtas susitikimas su ES lygmens tiksline grupe. Jis surengtas tuo pačiu metu kaip ir susitikimas su Technine darbo grupe, o jo tikslas buvo aptarti kai kuriuos vertinimo klausimus su mažesne dalyvių grupe, daugiausia dėmesio skiriant pagrindinėms problemoms ir spragoms. Tikslinę grupę sudarė vadovujančiųjų institucijų atstovai ir Europos Komisijos pareigūnai. Dalyvavo 15 dalyvių iš 11 valstybių narių.

2.4.2. Rezultatai

Veiksmingumas / informavimo veikla

Vykdamas diskusiją patvirtinti preliminarūs tyrimo metu nustatyti faktai ir atkreiptas dėmesys į tai, kad vadovujančiosios institucijos patiria sunkumų vykdydamos informavimo veiklą, visų pirma siekdamas informuoti nepalankiausias sąlygas turintį jaunimą, priklausantį platesnei tikslinei nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo grupei. Valstybės narės aptarė kliūtis, su kuriomis susiduria konkrečios šalys, ir taisomuosius veiksmus joms įveikti.

Efektyvumas / partnerystės

Diskusijos metu, atsižvelgiant į preliminarinius vertinimo metu nustatytus faktus, patvirtinta, kad įvairių susijusių institucijų, visų pirma darbdavių ir užimtumo tarnybų, bendradarbiavimas yra labai svarbus siekiant veiksmingai įgyvendinti jaunimo užimtumo priemones. Taip pat patvirtinta, kad palankiausias sąlygos tam yra tada, kai darbdaviai yra aiškiai suinteresuoti dirbti su užimtumo tarnybomis, o tai gali įvykti tik tuo atveju, jei mokymo paslaugų pasiūla atitinka įmonių įgūdžių poreikius, arba kai jiems yra suteikta finansinė paskata.

Tvarumas

Tikslinės grupės diskusijos metu paaiškėjo, kad vadovaujančiosios institucijos žino, jog reikia vertinti ir stebėti jaunimo užimtumo iniciatyvų rezultatų tvarumą, visų pirma siekiant užtikrinti, kad užimtumo rezultatai ilginiui būtų tvarūs. Be to, paaiškėjo, kad valstybėms narėms tai padaryti yra sunku, nors rezultatų rodikliai (tiek trumpalaikiai, tiek ilgalaikiai), administracinių duomenų rinkiniai ir *ad hoc* tyrimai yra naudingos paramos priemonės. Tvarumą taip pat galima vertinti kaip sisteminius pokyčius, pavyzdžiui, geresnį jaunimo užimtumo politikos valdymą arba didesnius institucijų pajėgumus.